

Šis dokuments ir tikai informatīvs, un tam nav juridiska spēka. Eiropas Savienības iestādes neatbild par tā saturu. Attiecīgo tiesību aktu un to preambulu autentiskās versijas ir publicētas Eiropas Savienības “Oficiālajā Vēstnesī” un ir pieejamas datubāzē “Eur-Lex”. Šie oficiāli spēkā esošie dokumenti ir tieši pieejami, noklikšķinot uz šajā dokumentā iegultajām saitēm

► B EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES, Euratom) 2020/2092
(2020. gada 16. decembris)
par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai
(OV L 433I, 22.12.2020., 1. lpp.)

Labota ar:

- C1 Kļūdu labojums, OV L 373, 21.10.2021., 94. lpp. (2020/2092)
- C2 Kļūdu labojums, OV L 90149, 5.12.2023., 1. lpp. (2020/2092)

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES,
Euratom) 2020/2092**

(2020. gada 16. decembris)

par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai

1. pants

Priekšmets

Šī regula paredz noteikumus, kas ir nepieciešami Savienības budžeta aizsardzībai, ja dalībvalstīs tiek pārkāpti tiesiskuma principi.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- a) “tiesiskums” attiecas uz Savienības vērtību, kas noteikta LES 2. pantā. Tas ietver šādus principus – likumību, kas nozīmē pārredzamu, pārskatatbildīgu, demokrātisku un plurālistisku likumdošanas procesu; juridisko noteiktību; izpildvaras patvaļīguma aizliegumu; efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, tostarp tiesu iestāžu pieejamību, ko nodrošina neatkarīgas un objektīvas tiesas, arī attiecībā uz pamattiesībām; varas dalīšanu; un nediskriminēšanu un vienlīdzību likuma priekšā. Tiesiskums ir jāsaprot tā, ka tiek ņemtas vērā arī pārējās Savienības vērtības un principi, kas noteikti LES 2. pantā;
- b) “valsts pārvaldes iestāde” ir publiskā iestāde jebkurā valdības līmenī, tostarp valsts, reģionālās un vietējās iestādes, kā arī dalībvalstu organizācijas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁾ (“Finanšu regula”) 2. panta 42. punkta nozīmē.

3. pants

Tiesiskuma principu pārkāpumi

Šajā regulā uz tiesiskuma principu pārkāpumiem var norādīt:

- a) tiesu iestāžu neatkarības apdraudēšana;
- b) publisko iestāžu, tostarp tiesībaizsardzības iestāžu, patvaļīgu vai nelikumīgu lēmumu nenovēršana, nelabošana vai nesodīšana par tiem, finanšu resursu un cilvēkresursu aizturēšana, kas ietekmē to pienācīgu darbību, vai interešu konfliktu neesības nenodrošināšana;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

▼B

- c) tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamības un efektivitātes ierobežošana, tostarp ar ierobežojošiem procesuāliem noteikumiem, un spriedumu neīstenošana vai tiesību aktu pārkāpumu efektīvas izmeklēšanas, kriminālvajāšanas vai sodīšanas ierobežošana.

*4. pants***Pasākumu pieņemšanas nosacījumi**

1. Ja saskaņā ar 6. pantu tiek konstatēts, ka tiesiskuma principu pārkāpumi dalībvalstī pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību, tiek veikti atbilstīgi pasākumi.
2. Šajā regulā tiesiskuma principu pārkāpumi attiecas uz vienu vai vairākiem šādiem aspektiem:
- a) to iestāžu pienācīga darbība, kuras īsteno Savienības budžetu, tostarp aizdevumus un citus instrumentus, ko garantē no Savienības budžeta, jo īpaši saistībā ar publisko iepirkumu vai dotāciju piešķiršanas procedūrām;
- b) to iestāžu pienācīga darbība, kuras veic finanšu kontroli, uzraudzību un revīziju, un efektīvu un pārredzamu finanšu pārvaldības un pārskatatbildības sistēmu pienācīga darbība;
- c) izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestāžu pienācīga darbība, tām veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par krāpšanu, tostarp izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, korupciju vai citiem Savienības tiesību aktu pārkāpumiem saistībā ar Savienības budžeta izpildi vai Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību;
- d) šā punkta a), b) un c) apakšpunktā minēto iestāžu darbību vai bezdarbības efektīva izskatīšana tiesā, ko veic neatkarīgas tiesas;
- e) krāpšanas, tostarp izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, korupcijas vai citu Savienības tiesību aktu pārkāpumu saistībā ar Savienības budžeta izpildi vai Savienības finanšu interešu aizsardzību novēršana un sodīšana par tiem, un efektīvu un atturošu sodu piemērošana saņēmējiem, ko veic valsts tiesas vai administratīvās iestādes;
- f) nepamatoti izmaksāto līdzekļu atgūšana;
- g) efektīva un savlaicīga sadarbība ar *OLAF* un – ar nosacījumu, ka piedalās attiecīgā dalībvalsts, – *EPPO* izmeklēšanā vai kriminālvajāšanā saskaņā ar piemērojamajiem Savienības aktiem, ievērojot lojālas sadarbības principu; vai
- h) citas situācijas vai iestāžu rīcība, kas attiecas uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību.

▼ B*5. pants***Savienības budžeta aizsardzības pasākumi**

1. Ar noteikumu, ka ir izpildīti šīs regulas 4. pantā izklāstītie nosacījumi, saskaņā ar šīs regulas 6. pantā paredzēto procedūru, var pieņemt vienu vai vairākus šādus atbilstīgus pasākumus:

a) ja Komisija izpilda Savienības budžetu tiešā vai netiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktu un ja valsts pārvaldes iestāde ir saņēmēja:

i) maksājumu vai juridisko saistību izpildes apturēšana vai juridisko saistību izbeigšana saskaņā ar Finanšu regulas 131. panta 3. punktu;

ii) aizliegums uzņemties jaunas juridiskas saistības;

iii) maksājumu izmaksas pilnīga vai daļēja apturēšana vai no Savienības budžeta garantēto aizdevumu pirmstermiņa atmaksāšana;

iv) tādu ekonomisko priekšrocību apturēšana vai samazināšana, kuras izriet no instrumenta, kas garantēts no Savienības budžeta;

v) aizliegums slēgt jaunus nolīgumus par aizdevumiem vai citiem instrumentiem, ko garantē no Savienības budžeta;

b) ja Komisija Savienības budžetu izpilda dalītajā pārvaldībā kopā ar dalībvalstīm, ievērojot Finanšu regulas 62. panta 1. punkta b) apakšpunktu:

i) vienas vai vairāku programmu apstiprinājuma apturēšana vai apturēšanas grozīšana;

ii) saistību apturēšana;

iii) saistību samazināšana, tostarp, izmantojot finanšu korekcijas vai pārvietojumus uz citām izdevumu programmām;

iv) priekšfinansējuma samazināšana;

v) maksājumu termiņu pārtraukšana;

vi) maksājumu apturēšana.

2. Ja vien lēmumā, ar kuru pieņem pasākumus, nav noteikts citādi, atbilstīgu pasākumu noteikšana neskar 1. punkta a) apakšpunktā minētos valsts pārvaldes iestāžu pienākumus vai 1. punkta b) apakšpunktā minētos dalībvalstu pienākumus īstenot programmu vai fondu, kuru skar attiecīgais pasākums, un jo īpaši pienākumus pret galasaņēmējiem vai labuma guvējiem, tostarp pienākumu veikt maksājumus saskaņā ar šo regulu un piemērojamiem nozaru vai finanšu noteikumiem. Īstenojot Savienības līdzekļus dalītā pārvaldībā, dalībvalstis, uz kurām attiecas pasākumi, kas pieņemti, ievērojot šo regulu, reizi trijos mēnešos pēc minēto pasākumu pieņemšanas ziņo Komisijai par to, kā tās ievēro minētos pienākumus.

▼B

Komisija pārbauda, vai piemērojamie tiesību akti ir ievēroti, un vajadzības gadījumā veic visus atbilstīgos Savienības budžeta aizsardzības pasākumus saskaņā ar nozaru un finanšu noteikumiem.

3. Veiktie pasākumi ir samērīgi. Tos nosaka, ņemot vērā tiesiskuma principu pārkāpumu faktisko vai iespējamo ietekmi uz Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interesēm. Pienācīgi ņem vērā tiesiskuma principu pārkāpumu raksturu, ilgumu, smagumu un apmēru. Pasākumi, ciktāl iespējams, ir vērsti uz Savienības darbībām, ko skāruši pārkāpumi.

4. Komisija, izmantojot tīmekļa vietni vai interneta portālu, galasaņēmēju vai labuma guvēju vajadzībām sniedz informāciju un norādījumus par 2. punktā noteiktajiem dalībvalstu pienākumiem. Komisija tajā pašā tīmekļa vietnē vai interneta portālā arī nodrošina galasaņēmējiem vai labuma guvējiem atbilstīgus instrumentus Komisijas informēšanai par jebkādiem šo pienākumu pārkāpumiem, kas pēc galasaņēmēju vai labuma guvēju domām tos tieši ietekmē. Šo punktu piemēro tā, lai nodrošinātu to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2019/1937 ⁽¹⁾ noteiktajiem principiem. Informācijai, ko galasaņēmēji vai labuma guvēji sniedz saskaņā ar šo punktu, pievieno apliecinājumu par to, ka attiecīgais galasaņēmējs vai labuma guvējs ir iesniedzis attiecīgās dalībvalsts attiecīgajai iestādei oficiālu sūdzību.

▼C1

5. Pamatojoties uz informāciju, ko galasaņēmēji vai labuma guvēji snieguši saskaņā ar šā panta 4. punktu, Komisija dara visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka visas summas, kas valsts pārvaldes iestādēm vai dalībvalstīm jāmaksā, kā minēts šā panta 2. punktā, tiek faktiski izmaksātas galasaņēmējiem vai labuma guvējiem saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 69. pantu, 74. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 104. pantu.

▼B*6. pants***Procedūra**

1. Ja Komisija konstatē, ka ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka ir izpildīti 4. pantā izklāstītie nosacījumi, tā, ja vien tā neuzskata, ka citas Savienības tiesību aktos noteiktās procedūras tai ļautu efektīvāk aizsargāt Savienības budžetu, attiecīgajai dalībvalstij nosūta rakstisku paziņojumu, kurā norāda faktiskos elementus un konkrēto pamatojumu, uz ko tā ir balstījusi savus konstatējumus. Komisija nekavējoties informē Eiropas Parlamentu un Padomi par šādiem paziņojumiem un to saturu.

2. Ņemot vērā informāciju, kas saņemta, ievērojot 1. punktu, Eiropas Parlaments var aicināt Komisiju uz strukturētu dialogu par tās konstatējumiem.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (OV L 305, 26.11.2019., 17. lpp.).

▼B

3. Novērtējot to, vai ir izpildīti 4. pantā izklāstītie nosacījumi, Komisija ņem vērā attiecīgo informāciju no pieejamiem avotiem, tostarp Savienības iestāžu, citu attiecīgo starptautisko organizāciju un citu atzīto iestāžu lēmumus, secinājumus un ieteikumus.

4. Gan pirms, gan pēc rakstiskā paziņojuma nosūtīšanas saskaņā ar 1. punktu, Komisija var pieprasīt jebkādu papildu informāciju, kas tai vajadzīga, lai veiktu 3. punktā minēto novērtēšanu.

5. Attiecīgā dalībvalsts sniedz vajadzīgo informāciju un tā var sniegt apsvērumus par 1. punktā minētajā paziņojumā izklāstītajiem konstatējumiem Komisijas noteiktā termiņā, kas ilgst vismaz vienu mēnesi, bet nepārsniedz trīs mēnešus no konstatējumu paziņošanas dienas. Savos apsvērumos dalībvalsts var ierosināt pieņemt korektīvus pasākumus, lai reaģētu uz Komisijas paziņojumā konstatēto.

6. Lemjot par to, vai iesniegt priekšlikumu īstenošanas lēmumam par atbilstīgajiem pasākumiem, Komisija ņem vērā saņemto informāciju un visus attiecīgās dalībvalsts sniegtos apsvērumus, kā arī jebkādu ierosināto korektīvo pasākumu piemērotību. Komisija novērtēšanu veic orientējoši viena mēneša laikā no jebkādas informācijas no attiecīgās dalībvalsts vai tās apsvērumu saņemšanas, vai, ja nav saņemta nedz informācija, nedz apsvērumi, no termiņa, kas noteikts saskaņā ar 5. punktu, beigām, un jebkurā gadījumā saprātīgā termiņā.

7. Ja Komisija plāno iesniegt priekšlikumu saskaņā ar 9. punktu, tā iepriekš dod dalībvalstij iespēju viena mēneša laikā iesniegt savus apsvērumus, jo īpaši par paredzēto pasākumu samērīgumu.

8. Komisija, izvērtējot pasākumu, ko plānots noteikt, samērīgumu, ņem vērā 3. punktā minēto informāciju un ieteikumus.

9. Ja Komisija uzskata, ka 4. panta nosacījumi ir izpildīti un korektīvi pasākumi, ko dalībvalsts ierosinājusi saskaņā ar 5. punktu (ja tādi ir ierosināti), pienācīgi nenovērš Komisijas paziņojumā minētos konstatējumus, tā viena mēneša laikā pēc dalībvalsts apsvērumu saņemšanas vai, ja apsvērumi nav sniegti, bez liekas kavēšanās, un jebkurā gadījumā viena mēneša laikā pēc 7. punktā noteiktā termiņa iesniedz Padomei priekšlikumu īstenošanas lēmumam par atbilstīgajiem pasākumiem. Priekšlikumā izklāsta konkrēto pamatojumu un pierādījumus, uz kuriem Komisija balstījusi savus konstatējumus.

10. Padome pieņem šā 9. punktā minēto īstenošanas lēmumu viena mēneša laikā pēc Komisijas priekšlikuma saņemšanas. Ārkārtas apstākļu gadījumā minētā īstenošanas lēmuma pieņemšanas termiņu var pagarināt par ne vairāk kā diviem mēnešiem. Lai nodrošinātu savlaicīgu lēmuma pieņemšanu, Komisija, ja tā uzskata to par lietderīgu, izmanto savas tiesības saskaņā ar LESD 237. pantu.

▼B

11. Padome, lemjot ar kvalificētu balsu vairākumu, var grozīt Komisijas priekšlikumu un pieņemt grozīto tekstu ar īstenošanas lēmumu.

*7. pants***Pasākumu atcelšana**

1. Attiecīgā dalībvalsts var jebkurā laikā pieņemt jaunus korektīvus pasākumus un iesniegt Komisijai rakstisku paziņojumu, kurā ietverti pierādījumi, lai parādītu, ka 4. panta nosacījumi vairs nav izpildīti.

2. Pēc attiecīgās dalībvalsts lūguma vai pēc savas iniciatīvas un ne vēlāk kā vienu gadu pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi pasākumus, Komisija atkārtoti izvērtē situāciju attiecīgajā dalībvalstī, ņemot vērā visus attiecīgās dalībvalsts iesniegtos pierādījumus, kā arī jebkādu jaunu attiecīgās dalībvalsts pieņemtu korektīvu pasākumu piemērotību.

Ja Komisija uzskata, ka 4. panta nosacījumi vairs nav izpildīti, tā iesniedz Padomei priekšlikumu īstenošanas lēmumam, ar ko atceļ pieņemtos pasākumus.

Ja Komisija uzskata, ka situācija, kuras dēļ tika pieņemti pasākumi, ir daļēji novērsta, tā iesniedz Padomei priekšlikumu īstenošanas lēmumam, ar ko pielāgo pieņemtos pasākumus.

Ja Komisija uzskata, ka situācija, kuras dēļ tika pieņemti pasākumi, nav novērsta, tā attiecīgajai dalībvalstij nosūta pamatotu lēmumu un par to informē Padomi.

Ja attiecīgā dalībvalsts iesniedz rakstisku paziņojumu saskaņā ar 1. punktu, Komisija iesniedz priekšlikumu vai pieņem lēmumu viena mēneša laikā pēc minētā paziņojuma saņemšanas. Pienācīgi pamatotos gadījumos šo laikposmu var pagarināt, un tādā gadījumā Komisija nekavējoties informē attiecīgo dalībvalsti par pagarinājuma iemesliem.

Attiecīgā gadījumā pēc analogijas piemēro procedūru, kas izklāstīta 6. panta 3., 4., 5., 6., 9., 10. un 11. punktā.

▼C2

3. Ja atceļ pasākumus attiecībā uz 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) punktā minēto vienas vai vairāku programmu apstiprinājuma apturēšanu vai apturēšanas grozīšanu vai 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) punktā minēto saistību apturēšanu, apturēto saistību atbilstošās summas iekļauj Savienības budžetā, ievērojot Padomes Regulas (ES, Euratom) 2020/2093 ⁽¹⁾ 5. pantu. N gada atliktās saistības nevar iekļaut budžetā pēc n+2 gada.

⁽¹⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 11. lpp.).

▼B

8. pants

Eiropas Parlamenta informēšana

Komisija nekavējoties informē Eiropas Parlamentu par visiem pasākumiem, ko ierosina, pieņem vai atceļ saskaņā ar 5., 6. un 7. pantu.

9. pants

Ziņošana

Komisija līdz 2024. gada 12. janvārim ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas piemērošanu, jo īpaši par pieņemto pasākumu efektivitāti.

10. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.